

(Hekayə)

Əvvəl alqış səsinə ‘deyəsən həyətə gəlin gəlir “deyib qəçirdi. İndi alqış səsinə ‘deyəsən həyətə şəhid gəlir” deyib qəçir uşaqlar.

Anam deyir ki, ‘əş, nə əvvəlimiz bir əvvəl olub, nə də indimiz. Elə ta bineyi qədimdən qırılan da, elə bu vətəni çıyınları üstündə daşıyan da kasıbin uşağı olub’

Bu aralar ən rahat anamdır. Oğlu olmadığına görə gündə beş min dəfə şükr edir. Elə bil bütün oğul anaları tikan üstündə oturubancaq mənim anam mütekke üstündə. Bəlkə də ömründə heç vaxt qız doğmağın rahatlığını bu 45 gündəki qədər yaşamamışdı.

Hər heftə bir neçə şəhid tabutuna hansısa kəndin alınma xəbərini büküb göndə-

Maya xala o vaxtdan, ləp o vaxtdan burda qalan ermənilərdəndir deyirdi qonşu arvadları. Uşaq yaşlarından Əhməd dayiya əre gəlmışdı. Onda hamının mehriban yaşları idi. Hami deyirdi ki, Əhməd dayı onu özümükü ləşdirib çıxdan. Maya xala bizim qədər Ermənilərə nifret edirdi. Həmişə bayramlarda onlara qarğış yağırdırdı. Hərdən anam dilə gəldi ki, “Maya, yaxşı sən Allah bayram axşamıdır bu qədər qarğış tökmə. Evdə oğul övladın var. Qarğış iki başlı olar”. Mən öyrənəndə ki, onun əslisi-nəslisi erməni olub inanmamışdım.

İndi Maya xalani həyətin ortasında bu halda pərişan göründə niyəsə onun erməni əsilli olması gəldi yadına. Oğlu Muradı da tanıydım. Özünə qapalı, telefondan başını çöle çıxartmayan oğlan idi. Elə bil bütün həyatını, dost tanışını ailəsini da götürüb köçmüdü telefonun içində orda

bərk susmuşdular ki, elə bil heç vaxt danışmayacaqlar birdə.

Maya xala isə hamının, hamisinin yerinə daha bərk qışqırı hərbi geyimli adamların yaxasından tutub bir bir silkəleyib haqq-hesab tələb edirdi.

Adamların arasında birtəhər keçib Təcili yardım maşının yanına çatdım. Qara rəngdə tabut var idi yerdə. Doğurdan da üstündə bayraq yox idi. Yəqin hamını bu susdurmuşdu. Birinci dəfə idi qara tabut gördüm. Maya xala özünü öldürüb, tabutun elə burdaca açılmasını tələb edirdi. Hərbi geyimli bir bəy isə bunun mümkün olmadığını deyirdi.

Anlaya bilmirdim bu qədər adam niyə surdu axı? Niyə heç kim Maya xalaya yaxın durmurdu? Niyə heç kim onun və şəhid oğlunun haqqını tələb etmirdi?

Əvvəl səs salı -salı tabutu gətişən təcili yardım maşını səssizcə, peşmancasına getdi, ardında hərbi geyimli adamlar.

Qaldı bir qara tabut, bir şəhər dolusu adam bir də dəli kimi hamının üstünə bir bir qəçib ‘yox bu deyil, vallah bu mənim balaṁ deyil, aqın baxaq da, nolar kömək edin aqib baxaq bu tabutun içində’ deyən Maya xala.

Adamlar iki-iki, üç-üç dağlışındılar. Nə baş verdiyini, nə olduğunu anlaya bilmirdim.

Hiss edirdim ki, boğuluram burdan təcili əzaqlaşmaliyam. Özümü maşına çatdırırdım bir onu bildim ki, xoddayıb həyətən çıxdım.

Birdə ayıldım ki, Bakı-Ələt yolunda. Pandemiyaya bağlı postda hamı dəyandığı üçün mən də dayanmışam... Bura necə gəldiyimi, hansı yolnan geldiyimi, bu müddətdə nə düşündüyüm nə qədər etdim xatırlaya bilmədim. Bu məndə birinci dəfə deyildi baş verirdi. Sonsuz uzaq bir nöqtəyə baxıram və hər şeyi unuduram yol özü aparrı. Bir də ayrırlıram ki, yolu yarı eləmişəm. Sıranın mənən gəlib çatması üçün hələ beş-on maşın var idi. Yolu bir təhər dəyişib geri qayıtdım üzü ev istiqamətinə. Tez telefonuma baxıb anam dəfələrlə zəng edibmiş, lənətə gəlmış telefon səssiz rejimdəymiş. Anama geri yiğdim:

- Azzz , hardasan?

- Gəlirəm mama yoldayam.

- Gördün də bu gün başımıza gələni . Qoynumuzda ilan böyütmüşük, ilan. Bala bunların zati xarabdiyee zatı. Yadında babavın dedikləri??? Allah rəhmət eləsin o kişi uzaqqorən kişi idi. Düz deyirmiş. Mən də haqqına girirdim onun. Sabah durub o kişiye Yasin oxudacam, Allah ona rəhmət eləsin.

- Nə danışısan ee ay mamama??

- Bıy, həyeeə sən axıracan qalmadın axı. Açırdı da tabutu. Vay şüvən elədi açırdı. Alnından vurmüşdular. Üstünə də kağızın yazmışdilar ki, satqın. Tabutun içində yazıb qoymuşdular. Maya o kağızı cırıq cırıq elədi ürəyi soyumadı yedi ududu o kağızın hamisini.

Mamam telefonda elə həvəslə danışır- di ki, elə bil baxlığı hansısa serialdan səhnə danışır ya da oxuduğu hansısa ro- mandan bir parçanı danışır. Mamamın sə- sinə eşitmirdim artıq. Ancaq hiss edirdim ki, yol sürürəm və qara bir bulud da mə- nimlə birgə üzü yaşadığımız ünvana doğ- ru hərəkət edir . Dayanmadan gedirdik, anam da dayanmadan telefonda nələrsə danışdır. Qara bulud məndən sürətli çı- misdi. Həyətə məndən tez çatmışdı. Mən həyətə çatanda hava qaralmışdı. Həyətə bayaqkı izdihamdan əsər yox idi. O bö- yüklüyündə həyətin ortasında bir qara ta- but və yanında da həyatdan, dünyadan, kainatdan yorulmuş, qara tabutdan başqa heç kimi heç nəyi görməyən Maya xala variyydi.

Maşını həmişək yerində saxlayıb ni- yəsə liflə yox nərdivanları 9-cu mərtəbə- ye çıxırdım. Birdən hardansa babamın sö- zü gəldi qulağıma “Südü xarabdi onun, Südü. Bir adamın ki, südü xarab oldu apar tutla”

Qara tabut

rirdilər üzü bəri. Adam bilmirdi sevinə ya ağlaya. Bu doğurdan da əsil bayram idi. Ancaq bu bayramın iki rəngi vardı. Biri qara biri qırmızı. Bayramın qara tərəfi tabut gələn ailələrin payına düşürdü. Tabutdan önce səbir, dözüm, qurur döyürdü o ailələrin qapısını. Hami içinin yanığını boğazı cırıla-cırıla, qanaya-qanaya da olsa udub qurur donunu geyinirdi əyninə.

Bu gün gecədən xeyli keçmişdi, bir çıçırtı səsi gecənin bağını yardı. Doqquz mərtəbəli bina çıçırtı səsinə “bismillah” deyib diksindi. Yanğılı bir səs “Bala vay” deyib çıçırdı. Elə doğma idi, elə öyrəşmişdik ki, bu səslərə. Anam öz otağından:

- Kiminse balasının şəhid xəbəri gəldi. Allah onları öz qanlarında boşsun. Nə istəyirlər axı bu analardan? Yatin sabah bələrik kimdi.- deməyiynən yatmayı bir oldu. Çıçırtı səsi biraz - biraz yavaşayıb yerini ağıya təhvıl verdi.

Səhər alqış səslərinə oyandıq. Şəhid gəldi. Eyvana çıxdım, şəhərdə bizim həyətə gəlməyən adam qalmamışdı. İynə atsan yera düşməz misali. Niyəsə belə halarda ən gic fikirlər mənim ağılıma gəlir. O qədər adamı görüb fikirləşdim ki, ‘görəsən bu 9-cu mərtəbədən özümü atsam yera düşərəm? Kiminse başına düşərəm yəqin amma yera düşməram.’ Sonra da fikirləşdim ki, o misal iynəyə aiddir mənə yox.

Maya xalani gördüm. Anam yanında idi əlini qolunu tuturdu ki, üzünü cırmasın. İlahi demə ki, onun oğlundur şəhid olan. Axı onun tək oğlundan başqa heç kimi yoxdu. Özde ki...

yaşayırı. beş dəqiqə telefonundan ayrı qalandı narahat olurdu ki, görünən telefonun içindəki ailəsi ac susuz qaldı, kimsə söz atdı, dostlarını kimsə təklədimi tez tələsik qəçib gırırdı telefon'a.

Hərbiçi idi deyə gec- gec görərdik onu. Bacım həmişə zarafatla deyirdi ki, “Maya xala, Murad görəsən bilir ki, telefon PUBG oynamaqla əsil mühabibənin fərqi nədi?”

Bir gün bütün şəhərin yiğisib onu bu cür qarşılıyacağını heç kim düşünməzdı. Heç ağlımiza da gəlməzdı.

Əynimi geyinib həyətə düşəndə təcili yardımla tabutu getirdilər həyətə. Bayaqkı “şəhidlər ölməz, Vətən bölməz”, “Qarabağ Azərbaycandır”, “Başını dik tut şəhid anası” deyə göye ucalan səsler birdən kəsildi. Hami bir saniyədə susdu. Maya xala da dayandı. Hamını nəsə vahiməyə salmışdı. Elə bildim Muradın ölüsü yox dirisi gəlib ona görə hamı şoka düşüb. Noldu axı birdən bire bu millətə? Həyətə düşəməyimə peşman oldum. Yuxarıda eyvandan hər şey gül kimi aydın görünürdü də. Mən niyə düşdüm axı həyətə?

Maya xalanın səsi süküt pozdu. Bu nədi belə? Belə tabut olar? Həni bəs üstünün bayraqı? Budur şəhidi qoyduğunuz hörmət? - deyib iki eli ile yapışdı təcili yardım maşının dəşən hərbi geyimli bir bəyin yaxasından.

Hərbi geyimli bəy heçnə demirdi. O susduqca Maya xala daha da qızışdı. Bala deyil bu. Açıq görüm. Açıq tabut. Bayaqdan susmayan millet indi elə bərk-